

Стаття надійшла до редакції 06.04.15

УДК 378.147.091.33

*І. Ю. Шахіна, О. І. Ільїна,
м. Вінниця, Україна*

ІНТЕРАКТИВНІ ПЛАКАТИ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Характерною рисою теперішнього часу є збільшення інформаційних потоків. Відповідно з цим, кожного року зростає потреба в знаходженні ефективних засобів навчання, які допоможуть підвищити представлення навчального матеріалу та скоротити затрачений час на це, зацікавити учнів, підвищити їх мотивацію до вивчення предмета, стимулювати розумову діяльність і розвивати творчий потенціал. Реалізація модернізації освіти вимагає переходу до нової форми роботи вчителя, тобто до активної діяльності учнів на уроці інформатики не тільки з комп'ютером, але і з іншими суб'єктами та об'єктами навчальної діяльності. Все це призводить до пошуку нових методів і засобів навчання, орієнтованих на розвиток інтелекту учня, на самостійне вилучення та подання знання. Ці технології несуть із собою нові комплексні способи подання, структурування, зберігання, передачі та обробки освітньої інформації, дозволяють перейти до більш ефективних форм організації навчальної діяльності учнів і можуть відіграти велику, а може, і визначальну роль у зміні нинішніх педагогічних технологій. Саме в цьому може допомогти один із нині популярних засобів серед сучасних інформаційних технологій навчання – інтерактивний плакат.

Аналіз попередніх досліджень. Питання застосування інтерактивних методів навчання у сучасних освітніх закладах широко досліджується вітчизняними і зарубіжними науковцями психолого-педагогічного профілю. Такі підходи до навчання не є новими для української середньої та вищої школи. Частково вони використовувалися в 20-тих роках ХХ ст. – роках масштабного реформування освіти. Як зазначає Г. Сиротенко, про використання елементів інтерактивного навчання в українській школі згадується ще у дослідженнях А. Рівіна (1918 р.). Але запроваджувались вони без належного методичного забезпечення, теоретичного осмислення та експериментальної перевірки. Подальшу розробку особливостей інтерактивного навчання здійснювали

В. Сухомлинський, Ш. Амонашвілі, В. Шаталов, Є. Ільїн, С. Лисенкова та ін. Сучасні освітні інноваційні концепції мають місце у дослідженнях Ю. Васькова, С. Єрмоленкова, Л. Мацько. Інтерактивним методам навчання присвятили свої дослідження М. Бірштейн, В. Бурков, А. Вербицький, С. Гідрович, В. Комаров, В. Петрук, Л. Пироженко, О. Пометун, В. Роменець, Г. Сиротенко, В. Швець. Проте дослідження багатьох з них базувалися на матеріалах шкільного навчання, а питання розв'язання проблем упровадження методів інтерактивного навчання у вищу школу ще потребують подальших досліджень [2]. Деякими аспектами розробки та створення інтерактивних плакатів займалися учителі-практики, такі як Е. Африна, Г. Аствацатуров, А. Асаїнова, А. Жаренов, А. Сальдіна ін.

Метою нашої статті є висвітлення питання щодо змісту поняття інтерактивного плакату, методики його створення та особливостей роботи вчителя з ним.

Виклад основного матеріалу. Особливості організації роботи вчителя з інтерактивним плакатом полягають в можливості застосування диференційованого підходу до викладання нового матеріалу в класах з різним рівнем підготовки, та дає змогу вчителю урізноманітнювати порядок подання матеріалу, співвідносити обсяг між теоретичним та практичним матеріалом, розширити можливість застосування мультимедіа (графіка, відео, анімація) та наочних посібників в організації самостійної роботи учнів [1, с. 75].

Інтерактивний електронний плакат є сучасним багатофункціональним засобом навчання, який надає широкі можливості для організації навчального процесу. Це, свого роду, укрупнена дидактична одиниця, дидактичний багатомірний інструмент (за В. Штейнбергом), де забезпечується багаторівнева робота з певним обсягом інформації. На відміну від мультимедійного уроку інтерактивний плакат може бути тільки багаторівневим і багатофункціональним, що забезпечує, наприклад, як вивчення так і закріплення нового матеріалу, зворотній зв'язок і контроль за якістю засвоєння отриманої інформації [4, с. 20].

Загалом, інтерактивний плакат — це електронний освітній засіб нового типу, який забезпечує високий рівень залучення інформаційних каналів сприйняття наочності навчального процесу. Він органічно інтегрується в класно-урочну систему. У цифрових освітніх ресурсах, цього типу, інформація подається не відразу, вона розгортається залежно

від дій користувача, який керує нею відповідними кнопками. Плакат представляє собою засіб надання інформації, тобто основна його функція — демонстрація матеріалу [5].

Використання інтерактивних плакатів у навчальному процесі сприяє тому, що учні краще сприймають матеріал, підвищується інтерес до предмета, підвищується ефективність їх самостійної роботи та впливає на якість формування практичних умінь і навичок. Плакати формують уміння самостійно працювати з джерелами інформації, дають змогу учню бачити результат та оцінку своєї праці, можливість знайти правильну відповідь, поглибити знання.

Інтерактивний плакат представляє собою електронний навчальний плакат, що має інтерактивну навігацію, яка дозволяє відобразити необхідну інформацію: графіку, текст, звук.

До особливостей інтерактивних плакатів відносять:

- висока інтерактивність (діалог між учителем і учнем за допомогою даної програми (це ще один новий метод роботи на уроці));
- простота у використанні (інтерактивний плакат не вимагає інсталяцій, має простий і зрозумілий інтерфейс);
- багатий візуальний матеріал (яскраві анімації явищ і процесів, фотографії та ілюстрації, що дає перевагу над іншими продуктами і засобами навчання);
- груповий та індивідуальний підхід (дозволяє організувати роботу як з усім класом (використання на інтерактивній дошці, демонстраційному екрані), так і з кожним учнем окремо (робота за персональним комп'ютером));
- навчальний матеріал програм представлений у вигляді логічно завершених окремих фрагментів, що дозволяє вчителю конструювати уроки у відповідності зі своїми завданнями.

Інтерактивні плакати можна класифікувати за формою і за змістом.

Залежно від об'єму матеріалу поділяють на одно- або багаторівневу схему побудови інтерактивного плаката. Однорівневий плакат, як правило, є робочою областю і набором різних інтерактивних елементів. Вміст робочої області змінюється залежно від стану інтерактивних елементів (натиснень кнопок, вміст полів введення тексту і т.д.).

Багаторівневий плакат складається з певних частин, а саме:

перша частина — I рівень, що містить меню за допомогою якого отримуємо доступ до інших компонент плакату. Кожний із компонентів, в свою чергу, може містити однорівневий або багаторівневий плакат.

Перш ніж приступити до створення плаката, необхідно:

- 1) визначити тему плаката;
- 2) визначити мету і завдання;
- 3) зібрати необхідні мультимедійні матеріали;
- 4) продумати структуру майбутнього плаката та визначити

взаємозв'язки елементів і їх розташування.

Інтерфейс інтерактивного плаката має бути яскравим, простим і зручним. Під час розробки необхідно враховувати і те, що він, в першу чергу, призначений для передачі інформації в одному напрямку — до учня, а в іншому він повинен мати зворотний зв'язок для надання учню необхідної інформації: текстової, графічної, відео, аудіо.

Інтерактивний плакат можна використовувати як на етапі знайомства з новим матеріалом, так і під час повторення, а також, як додаткову допомогу під час виконання домашнього завдання з певної теми або ж як частина дистанційного курсу для підготовки до ЗНО та ДПА.

Також, зазначимо, що плакат може використовуватися не на одному, а протягом декількох уроків. У створенні інтерактивних плакатів можуть брати участь і учні. Під час використання інтерактивних плакатів учитель ініціює нові форми взаємодії на уроці, організовує і направляє діяльність учнів, включає учнів у дискусії, обговорення проблемних і суперечних питань.

Відзначимо, що створення інтерактивних плакатів надає можливість досягти наступних педагогічних цілей:

- підтримка групових та індивідуальних форм вивчення предмету в умовах класно-урочної системи організації навчального процесу;
- створення комфортних умов комп'ютерної підтримки традиційних і новаторських технологій навчання будь-якої дисципліни;
- підвищення пізнавального інтересу учнів до вивчення предмету;
- забезпечення диференційованого підходу до вивчення предмету;
- структуризація змісту навчання та активізації опорних знань;

– можливість реалізувати на практиці особистісно-орієнтований підхід до навчання.

Для успішного створення навчальних інтерактивних плакатів учитель має володіти певними навиками і вміннями роботи з комп'ютерними програмами й Інтернетом. Для створення плакатів можна використовувати такі програми, як Microsoft PowerPoint, Smart Notebook, Adobe Flash та багато інших. Вони дозволяють додавати і видозмінювати елементи плаката, наповнювати його необхідним матеріалом.

Окрім того, вчитель для створення інтерактивного плакату може використовувати такі інтернет-сервіси, як:

– Glogster (дозволяє розміщувати текст, графіку і відео. Будь-який елемент може бути гіперпосиланням. Містить гарні шаблони. Плакат виходить яскравим, барвистим, ефектним);

– Cadoo (надає можливості створення різних схем-класифікацій, де кожен елемент схеми може стати гіперпосиланням. Даний сервіс містить різні шаблони, автофігури та дозволяє додавати як різні зображення, так і самому створювати їх власноруч);

– Prezi, Projeqt, Linoit, SlideRosket. Але більшість з них є англomовними і, тому, вчителю необхідно не тільки мати певні навички роботи з інформаційними ресурсами, а й знати іноземну мову [3].

Зокрема, нами розроблений інтерактивний плакат на тему: «Інтерактивні методи навчання» з допомогою інтернет-сервісу «Glogster» (<http://malivtina.edu.glogster.com/interactive-teaching-methods>).

Опишемо методику створення інтерактивного плакату з допомогою даного сервісу:

1) Натиснути кнопку *Create new glog* для створення нового проекту. Відкриється вікно зі стрічкою, на якій знаходяться різноманітні шаблони. Вибрати шаблон, який найбільше підходить за структурою та взаємозв'язками, розташуванням елементів.

2) Вказати заголовок та за допомогою текстового редактора змінити шрифт і розмір, тип та колір шрифту.

3) Відредагувати та наповнити інформацією шаблон (наприклад, для початку вставимо текст, який розкриває суть нашої теми і є головним на плакаті).

4) Потім, аналогічними діями, вставити текст, і додати до нього тематичну картинку за допомогою послідовності таких кроків:

Виділити елемент шаблону і двічі натиснути на відповідну

кнопку – «*Image*», що дозволяє вставити картинку. З'явиться вікно, за допомогою якого можна завантажити картинку. Після завантаження картинки виберемо її та натиснемо кнопку «*Use it*».

5) Також, до інтерактивного плакату доречно додати тематичне відео, для цього необхідно:

Виділити елемент шаблону і двічі натиснути на відповідну кнопку – «*Video*», що дозволяє вставити відео з файлу або ж із сервісу «*Youtube*». З'явиться вікно, за допомогою якого можна завантажити відео. Відбудеться пошук вказаного відео, після чого потрібно обрати його у вікні та натиснути кнопку «*Use it*».

Під час вибору теми інтерактивного плаката за основу вмісту можуть бути взяті:

- розділ або тема навчального курсу;
- тема, що вивчається протягом одного навчального року;
- матеріал для організації самостійної роботи.

Нині, помилково, інтерактивним плакатом часто називають звичайну презентацію, збережену в режимі демонстрації, але яка використовує стандартні засоби налаштування анімації, гіперпосилання, і елементи мультимедіа. Основна відмінність інтерактивного плаката від презентації зводиться до можливості нелінійного використання цифрового ресурсу. Крім того, презентації лише малою мірою відповідають поняттю інтерактивності. Іншим аспектом проблеми презентації є те, що різні форми роботи намагаються реалізувати на базі одного програмного засобу. А саме, у презентації реалізують і питання наочного супроводу процесу навчання і питання діагностичного контролю знань учнів. Результат – низька педагогічна ефективність.

Тому, на відміну від презентації, інтерактивний плакат має відповідати таким педагогічним та програмним критеріям:

- Тема плаката має відповідати календарно-тематичному плануванню, а також обов'язково типу уроку (вивчення нового матеріалу, комбінованому і т.д.).

- Основу плаката має становити невелика кількість слайдів. Наприклад:

Перший слайд – має бути для наочності, інтерактивних інструментів, керуючих кнопок і т.д.; дозволяє супроводжувати вивчення нового матеріалу у відповідність з принципами мультимедійності та

інтерактивності.

Другий, і якщо необхідно третій, слайд призначені для розміщення елементів діагностичного контролю.

– Програмні можливості плаката мають бути зумовлені, в першу чергу, дидактичними цілями і завданнями.

Враховуючи це, з програмно-педагогічної точки зору, плакат має реалізовувати такі можливості:

1) наявність одного, досить великого (основного), блоку з яким робота проводиться протягом усього вивчення нового матеріалу;

2) наявність додаткової наочності, яка розміщується у вигляді гіперактивних зон, що розгортаються по кліку, і згортаються (повертаються) до попереднього варіанту;

3) наявність інтерактивних інструментів (ручки, маркери), що дозволяють виділяти різними кольорами об'єкти інтерактивного плаката (підкреслення, обведення, виправлення, написи і т.д.);

4) наявність областей, які з'являються і зникають по команді з кнопки, або кліком по гіперактивній зоні. Для роботи з правилами, висновками, для того, щоб учні порівняли зроблений висновок, наприклад, самостійно зроблений із правильним висновком;

5) наявність елементів, що дозволяють автоматизувати дії.

Зазначені можливості реалізуються в презентації за допомогою найпростіших команд VBA й елементарної роботи з макросами.

Провідними принципами створення інтерактивного плаката є педагогічні принципи, прийоми та способи, що застосовуються в процесі вивчення конкретної теми, реалізовані за допомогою програмних засобів Office.

Отже, використання інтерактивного плаката як мультимедійного освітнього ресурсу дозволяє наочно демонструвати учню навчальний матеріал, що зібраний в одне єдине ціле: ілюстрований опорний конспект; багаторівневий задачник; набір ілюстрацій, інтерактивних малюнків, анімацій, відеофрагментів; конструктор (інструмент, що дозволяє вчителю й учню робити позначки, записи, креслення поверх навчального матеріалу); навігація.

Висновки. Таким чином, інтерактивний плакат має забезпечувати максимальну взаємодію учня з вмістом даного освітнього ресурсу на всіх етапах засвоєння інформації. Його використання допоможе в цікавій та доступній формі ознайомитися з новим матеріалом, засвоїти ключові

поняття, загальні закономірності.

Очевидно, що для створення плаката потрібні певні навички роботи з програмним забезпеченням, дотримання правил його побудови. Грамотно створений інтерактивний плакат може стати одним з ефективних засобів навчання будь-якого предмету.

Таким чином, використання інтерактивних дидактичних засобів — інтерактивних плакатів дозволяє організувати самостійну пізнавальну діяльність учнів, і крім, отримання предметних знань з предмету, освоїти універсальні навчальні дії, такі як аналіз, синтез знань, порівняння, узагальнення та інші.

Література: 1. Бельчев П. В. Інтерактивний електронний плакат як сучасний дидактичний засіб навчання фізики в загальноосвітній школі [Текст] / П. В. Бельчев // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. (Педагогічні науки) / Бердян. держ. пед. ун-т. - Бердянськ : БДПУ, 2011. - № 2. - С. 73-77. 2. Кудряшова Т. Г. Системне використання мультимедійних засобів навчання: проблеми та шляхи їх вирішення // ВІСНИК МДПУ. Серія «Інформатика та інформатизація освіти». - М. : МДПУ, 2004, № 1 (2). 3. Сачек В. Л. Огляд можливостей деяких Інтернет-ресурсів з хмарних технологій, для подальшого їх використання у навчанні в середній школі / [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/oglyad-mozhlyivostei-deyakikh-internet--resursiv-z-.html> 4. Штейнберг В. Э. Дидактические многомерные инструменты : теория, методика, практика / В. Э. Штейнберг. – М. : Народное образование, 2002. – 304 с. 5. Якорев Д. Интерактивный плакат. Что это? / [Електронний ресурс]. Режим доступа : <http://wiki.itorum.ru/2011/08/interaktivnyj-plakat-chto-eto/>

Bibilijgraphy (transliterated): 1. Byel'chev P. V. Interaktyvnyy elektronnyy plakat yak suchasnyy dydaktychnyy zasib navchannya fizyky v zahal'noosvitniy shkoli [Tekst] / P. V. Byel'chev // Zbirnyk naukovykh prats' Berdyans'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. (Pedahohichni nauky) / Berdyan. derzh. ped. un-t. - Berdyans'k : BDPU, 2011. - # 2. - S. 73-77. 2. Kudryashova T. H. Systemne vykorystannya mul'tymediynykh zasobiv navchannya: problemy ta shlyakhy yikh vyrishennya // VISNYK MDPU. Seriya «Informatyka ta informatyzatsiya osvity». - M. : MDPU, 2004, # 1 (2). 3. Sachek V. L. Ohlyad mozhlyvostey deyakykh Internet-resursiv z khmarnykh

tekhnologiy, dlya podal'shoho yikh vykorystannya u navchanni v seredniy shkoli / [Elektronnyy resurs]. Rezhym dostupu : <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/oglyad-mozhливостей-deyakikh-internet--resursiv-z-.html> 4. Shteynberh V. Э. Dydaktycheskye mnohomernyye ynstumenty : teoriya, metodyka, praktyka / V. Э. Shteynberh. – М. : Narodnoe obrazovanye, 2002. – 304 s. 5. Yakorev D. Ynteraktyvnyy plakat. Chto это? / [Elektronnyy resurs]. Rezhym dostupa : <http://wiki.itorum.ru/2011/08/interaktyvnyj-plakat-chto-eto/>

І. Ю. Шахіна, О. І. Льїна

ІНТЕРАКТИВНІ ПЛАКАТИ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті висвітлені питання щодо змісту поняття інтерактивного плакату та його особливостей, класифікацію, схему побудови; виокремлені педагогічні цілі, що досягаються під час створення інтерактивних плакатів; проаналізовані комп'ютерні програми та інтернет-сервіси, за допомогою яких можна створювати інтерактивні плакати; наведено приклад та методику створення власного інтерактивного плакату; показані відмінності між інтерактивним плакатом і презентацією; визначені можливості, що реалізовує інтерактивний плакат.

Ключові слова: інтерактивний плакат.

И. Ю. Шахина, А. И. Ильина

ІНТЕРАКТИВНІ ПЛАКАТИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМУ ДІЯЛЬНОСТІ

В статье рассмотрены понятие интерактивного плаката, его содержание и особенности, классификация, схема построения; выделены педагогические цели, достигаемые при создании интерактивных плакатов; проанализированы компьютерные программы и интернет-сервисы, с помощью которых можно создавать интерактивные плакаты; приведен пример и методика создания собственного интерактивного плаката; показаны различия между интерактивным плакатом и презентацией; определены возможности, которые реализует интерактивный плакат.

Ключевые слова: интерактивный плакат.

I. Shahina, O. Ilyina

INTERACTIVE POSTERS IN EDUCATIONAL ACTIVITIES

The article highlights the meaning of an interactive poster and its features, classification and structure; in the articles the teaching objectives achieved while creating interactive posters are also distinguished; the computer software and Internet services with the help of which you can create interactive posters are analyzed; an example of the method in creating your own interactive posters is represented; the differences between an interactive poster and a presentation are shown; the possibilities of the interactive poster realization are defined.

Keywords: interactive poster.

Стаття надійшла до редакції 07.04.2015

УДК 378.147.111.042

*О.И.Шушлятин, Н.В. Шумова, М.И. Кожин,
А.Ю.Тимова, А.П.Сидоров, Золотайкина В.И. ,
г. Харьков, Украина*

ОБУЧЕНИЕ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ ЛИЧНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО И ИННОВАЦИОННОГО ГРУППОВОГО ПОДХОДА: ПЕРСПЕКТИВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ И АКТУАЛИЗАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ПРОЦЕССА

Постановка проблемы. Самый эффективный метод актуализации и усовершенствования учебного процесса - это объединение учебной, научной и практической лечебной деятельности. С этой целью важным является входжение в систему непрерывной образовательной деятельности, что должно основываться на принципах многоуровневого, ступенчатого, вариабильного, гибкого и многофункционального подходов обучения и воспитания будущих врачебных кадров.

Анализ научных публикаций. Присоединение Украины к Болонской конвенции позволяет достичь высокого качества медицинского образования в связи с входжением в систему непрерывного образовательного процесса. Внедрение кредитно-модульной системы организации учебного процесса в высшей школе является важнейшим фактором стимулирования работы преподавателя и студента таким образом, который требует от преподавателя глубокой аналитической работы над смысловым и содержательным наполнением дисциплин и их структуризацией, как системы[1,2].